

ОБРАЗ МЕСІЇ В «КОСМІЧНІЙ ТРИЛОГІЇ» К. С. ЛЬЮІСА

Юлія Лесик

Магістр Інституту філології Чорноморського державного університету ім. Петра Могили (УКРАЇНА), 54007, м. Миколаїв, вул. Карла Маркса 22/1, кв. 11, e-mail:

lesykjulia@gmail.com

UDC: 821.111.09-331.9

ABSTRACT

Lesyk Julia. The Messiah's Image C. S. Lewis's "Space Trilogy"

The article deals with a deep analysis of the Christian discourse's specific in the genre of science fiction based on C. S. Lewis's Space Trilogy which includes such novels as *Out of the Silent Planet*, *Perelandra* and *That Hideous Strength*. This study defines the notions of Christian discourse and science fiction, their elements and characteristics. The article provides a detailed analysis of the elements of Christian discourse in C. S. Lewis's science fiction cyclus such as a religious institution, religious agents, religious anthroponomy, religious system and movements, religious philosophy and rituals. The present research also focuses on the genre's peculiarities of Space Trilogy and their impact on the realization of British author's Christian view. This article presents the results of the demonstration of Christian discourse's specific according to the analysis of the plot and characters in C. S. Lewis's science fiction cyclus. The specific resides in the representation of The Messiah's image, identity and faith formation. The article is of great help to researches which deal with Christian discourse and its' main elements.

Key words: Christianity, Christian discourse, science fiction, faith, The Messiah.

У статті здійснено спробу дослідження специфіки християнського дискурсу в жанрі наукової фантастики на матеріалі трьох романів «За межі мовчазної планети», «Переландра» та «Ця мерзена сила», що входять до «Космічної трилогії» Клайва Стейплза Льюїса. Обґрунтовано поняття «християнський дискурс» і «наукова фантастика» та визначено їх елементи й ознаки. Спираючись на теоретичні розробки російської дослідниці Катерини Валеріївни Бобиревої, представлено аналіз елементів християнського дискурсу в науково-фантастичному циклі романів К. С. Льюїса: інститут релігії, релігійні агенти, релігійні антропоніми, релігійні системи та напрямки, релігійна філософія та ритуали. Виявлено жанрові особливості «Космічної трилогії» та їх вплив на спосіб вираження християнського світогляду британським письменником. На основі аналізу сюжету та системи образів у науково-фантастичному циклі Клайва Стейплза Льюїса визначено специфіку розгортання християнського дискурсу, яка полягає у зображенні становлення образу Месії, формування його ідентичності та віри. Теоретична цінність роботи визначається тим, що в ній реалізуються принципи дослідження елементів християнського дискурсу, а також окреслено його структуротворчу та ідеологічну мету в художньому творі.

Ключові слова: християнство, християнський дискурс, наукова фантастика, віра, Месія.

Стрімкий розвиток технологій ХХ століття суттєво вплинув на літературний процес, що призвело до створення та популяризації нового жанру – наукової фантастики. Паралельно з цим у суспільстві виникає криза релігійної свідомості, внаслідок чого наукова фантастика почала використовуватись виключно для розкриття ідей еволюціонізму. Такі фантасти як Х. Г. Уеллс, О. Степлдон та Дж. Б. С. Холден дотримувались саме цього принципу у своїх творах. Проте існувала й інша категорія письменників, до якої належав Клайв Стейплз Льюїс. Їхньою метою було довести універсальність жанру наукової фантастики. Для цього Льюїс обрав за основу творів християнські віровчення та біблійні сюжети. Першим втіленням християнської думки у художніх творах К. С. Льюїса вважають саме цикл науково-фантастичних романів «Космічну трилогію», яка була написана у період з 1937 р.

по 1945 р.. Ідеї, розкриті Льюїсом у трилогії, знайшли своє відображення у теоретичних працях письменника, оскільки одночасно з написанням романів Льюїс публікує низку філософських есе та теологічних трактатів, таких як «Проблема болю» (1940 р.), «Як ставитись до себе» (1940 р.), «Християнство і культура» (1940 р.), «Людина скасовується» (1943 р.), «Християнська апологетика» (1945 р.), «Колектив і містичне тіло» (1945 р.) та багато інших есе. Згодом усі ключові християнські поняття були викладені Льюїсом в апологетичній праці «Просто християнство» (1952 р.).

Саме тому чимало науковців, зокрема Брюс Едвардс, Арт Ліндслі, Філіп Рюкен, Сенфорд Шварц [6, 12, 14, 15], зосереджували свої дослідження насамперед на християнському дискурсі творчості К. С. Льюїса. Більшість дослідників, таких як Роджер Грін, Джана Хармон, Брендон Топоров, Джоель Вудраф [7, 8, 18, 19], вивчали вплив релігійних переконань на твори письменника, спираючись на теоретичні роботи Льюїса «Проблема болю» (1940 р.), «Просто християнство» (1952 р.) та «Людина скасовується» (1943 р.). Християнський дискурс у науковій фантастиці вивчали Олена Хаєцька, Джон Морт, Ненсі Тишлер та інші [5, 13, 17]. Чимало досліджень було присвячено популярному циклу фентезі К. С. Льюїса «Хроніки Нарнії», проте недостатня увага приділена його християнській науковій фантастиці, представленій «Космічною трилогією». Романи цієї трилогії – «За межі мовчазної планети» (1938 р.), «Переландра» (1943 р.), «Ця мерзена сила» (1945 р.) – відносять до творів, які заклали фундамент піджанру християнської наукової фантастики загалом і поетики фентезі Льюїса зокрема.

Таким чином, наукова новизна цього дослідження полягає в аналізі образу Месії в контексті християнського дискурсу «Космічної трилогії» К. С. Льюїса та виокремленні характерних ознак піджанру християнської наукової фантастики у творчості письменника. Мета статті – дослідити специфіку розгортання християнського дискурсу в науково-фантастичних романах К. С. Льюїса. Необхідність глибшого опрацювання обраної письменником оригінальної жанрової форми для вираження християнських ідей зумовила актуальність дослідження.

Незважаючи на те, що сам термін «дискурс» (лат. *Discursus* – міркування, фр. *discours* – промова, виступ) виник і спочатку використовувався у французькій лінгвістичній традиції та трактувався з точки зору лінгвістичної концепції, у сучасному літературознавстві дискурс виступає у вигляді ряду певних тематичних авторських висловлювань, зумовлених впливом з боку соціуму та інших інститутів [2, с. 55]. Згідно з К. В. Бобиревою, християнський дискурс містить такі структурні складові, як релігійні інститути та їх представники, агенти релігії, релігійні антропоніми, системи та напрямки, релігійна філософія та дії. З огляду на це, християнський дискурс являє собою інституційне спілкування, метою якого є залучення до віри або зміцнення віри в Бога. Найбільш поширеними формами втілення такої мети є гімни, проповіді, трактати, коментарі, притчі. Їх авторами переважно ставали священнослужителі. Щодо інших жанрів, то з ними перш за все працювали письменники-християни [2, с. 32–33]. Наприклад, Ф. М. Достоєвський з романами «Злочин і кара», «Брати Карамазови», Г. Честертон з детективними розповідями, Ф. Перетті з серією трилерів, Дж. Б. Джекінс з романтичними новелами та дитячими пригодницькими розповідями, Дж. Р. Толкін з романом-епопеєю у жанрі фентезі «Володар перснів» та романом «Сільмаріліон».

У часи домінування технологій над релігією у житті Льюїса відбувається чимало змін. Він проходить шлях від атеїста до християнина. Письменник звертається до Святого Писання і розвиває тему християнства у своїх працях. Як результат, він публікує низку художніх творів за християнською тематикою: «Космічну трилогію» (1938 – 1945 рр.), «Листи Баламута» (1941 р.), «Хроніки Нарнії» (1945 – 1956 рр.), «Доки ми не дістали облич» (1956 р.), а також чимало теоретичних праць. Для першого циклу романів «Космічна трилогія» Льюїс обрав нову для нього форму – наукову фантастику. Письменник зупинився на цьому жанрі з ряду причин. По-перше, на думку Б. Едвардса, «Дж. Р. Р. Толкін та Льюїс вважали, що даному жанру бракує історій боротьби Добра зі Злом» [6, с. 379]. Вони прагнули розширити можливості жанру, тому вирішили написати два науково-фантастичних романи: Толкін про подорож у часі, а Льюїс – у просторі. По-друге, К. С. Льюїс був противником ідеї еволюціонізму, яка дуже часто фігурувала у науково-фантастичних творах. Однією із версій, запропонованою Сенфордом Шварцом було те, що письменник хотів пока-

зати падіння науки перед релігією, тим самим заперечивши філософію еволюціонізму, використавши найбільш популярний для її просування жанр [15, с. 150].

Існує багато визначень даного жанру. Британський письменник та автор енциклопедичних видань з наукової фантастики Джордж Манн акцентував увагу на тому, що: «Наукова фантастика – форма фантастичної літератури, яка намагається відобразити в раціональних та реалістичних умовах майбутнє та навколишній світ, відмінний від існуючого. Наукова фантастика зображує зв'язок між часовими рамками, в яких був написаний твір, та коментує сучасне суспільство, розкриваючи матеріальний та психологічний вплив, викликаний новими технологіями, на людство... Так чи інакше, автори у жанрі наукової фантастики будуть використовувати дивні та уявні світи як полігон для нових ідей та гіпотез щодо цих змін, розглядаючи при цьому всі можливі сценарії розвитку та пропонуючи їх своїм читачам» [16, с. 12].

Американський дослідник Джон Морт зазначив, що «К. С. Льюїс заклав основи християнської наукової фантастики у «Космічній трилогії», завдяки чому він назавжди залишиться взірцем для майбутніх евангелістських фантастів» [13, с. 23]. Письменник втілює християнський дискурс у цьому жанрі, обравши структуротворчим елементом образ Месії. Майже вся трилогія зосереджена на подорожах головного героя – Ренсома. У першій частині, «За межі мовчазної планети», він дістається до Марсу (Малакандри), у другій, «Переландра», – до Венери (Переландри), проте у третьому романі, «Ця мерзенна сила», Льюїс дещо відходить від головної ідеї – паломництва, адже головний герой перебуває на Землі. Скоріше за все, на письменника вплинули настрої тогочасної повоєнної Європи та стрімка популярність ідей еволюціонізму, оскільки ця ворожа К. С. Льюїсу філософія, на його думку, і була причиною виникнення війн. З огляду на це, письменник залишає Ренсома на Землі як Спасителя, який має врятувати планету від жахливих наслідків розповсюдження ідей еволюціонізму. Тим не менш, вибір Льюїсом теми паломництва не є випадковим. Він захоплювався богословськими працями баптиста Джона Беньяна, а особливо його повчальною притчею «Шлях паломника», у якій ішлося про подорож головного героя до потойбічного світу. Протягом цієї подорожі паломник мусив подолати свої страхи та вади, тобто твір мав на меті показати очищення людини шляхом боротьби із самою собою, що давало їй можливість наблизитись до Бога.

У романі «За межі мовчазної планети» ми бачимо такий самий принцип. Найперше, на що звертаємо увагу – ім'я головного героя Ренсом (з англ. *Ransom* – спокута). Протагоніст не одразу осмислює походження свого імені. Проблема самоідентифікації Ренсома вирішується шляхом божественного втручання – тоді, коли до нього звертається Бог: «*It is not for nothing that you are named Ransom*» [10, с. 160]. Проте головний герой тлумачить це по-своєму: «*And he knew that this was no fancy of his own. He knew it for a very curious reason—because he had known for many years that his surname was derived not from ransom but from Randolph's son. It would never have occurred to him thus to associate the two words.*» [10, с. 161], на що у відповідь знову промовляє той самий Голос: «*My name also is Ransom*» [10, с. 161]. Льюїс проводить чітку паралель протагоніста з Ісусом Христом. По-перше, ім'я Ісус з грецької мови означає «Сущий є спасінням», «Ягве є спасінням», «Життя є спасінням». По-друге, спокута у християнстві – це визволення людини з неволі зла й гріха Ісусом Христом, який віддає своє життя як викуп; у вузькому значенні – це містерія життя Ісуса, який своїм послухом Богові виправляє непослух людини (гріх) щодо Бога. Спокута є наслідком страждання і смерті Ісуса Христа.

Таким чином, вже у першому романі К. С. Льюїс розкриває основне завдання Ренсома – спасіння людства через спокуту. Однак, письменник не подає завершений образ Месії, а зображує сам процес становлення Спасителя протягом усієї трилогії. Для досягнення цієї мети автор створює характерного персонажа – 35-річного кембриджського філолога Ренсома, високого і сутулого одинака у зношеному одязі. Він не має власної сім'ї і все своє життя присвячує науці. Дослідники життя та творчості Льюїса, такі як Сенфорд Шварц та Брюс Едвардс, наполягають на тому, що письменник вдався до автобіографічного зображення головного героя, оскільки сам К. С. Льюїс також був філологом і в 33 роки став християнином. За версією Б. Едвардса, на прикладі Ренсома митець хотів зобразити власний тернистий шлях до розуміння та прийняття християнства. Більш того, на думку С. Шварца, для Льюїса було принципово важливим зображення «охристиянення» саме

науковця – з огляду на те, що письменник був противником на той час популярного еволюційного руху.

Першим завданням, яке ставить автор перед Ренсомом, – перебороти страх. Зазначимо, що у своїх працях Льюїс неодноразово звертається до подолання страху як однієї з важливих вимог християнства. Наприклад, у «Просто християнстві» К. С. Льюїс пише: «...страх існує тоді, коли людина намагається стати кращою. Шлях до вдосконалення свого духовного світу є однією з вимог християнства, і справжній християнин повинен її дотримуватись. Коли людина стає кращою, вона краще бачить зло, яке ще залишається в ній. Коли стає гіршою, менше бачить його у собі. Добрі люди знають і про добро, і про зло, погані не знають ні про те, ні про інше» [4, с. 246].

Під час подорожі до Марсу протагоніст розуміє, що він боїться космосу, безмежного порожнього простору. Окрім агорафобії, у нього з'являється страх перед невідомим, оскільки його викрали і він не знає, що на нього чекає. Згодом Ренсом розуміє, наскільки красивий та дивовижний космос: «*there were celestial sapphires, rubies, emeralds and pin-pricks of burning gold*» [9, с. 36]. Переосмислюючи свій страх перед порожнечою, він відкриває для себе інший космос, наповнений життям. Для Льюїса ці міркування грали велику роль протягом усього його життя, оскільки «безжиттєвий космос» був одним із маркерів атеїзму для письменника, тому, коли головний герой переосмислює його наповненість, він наче-то переступає сходинок зневір'я і рухається далі шляхом християнського пізнання.

Паломництво Ренсома полягало не лише у подорожі до Марсу (Малакандри), він познайомився з культурою місцевих жителів – трьох малакандрійських рас – хросів, сорнів та пфіфльтрігів. Від хросів протагоніст дізнається про християнські норми та життя у спільноті, сорни переповіли йому історію створення світу (альтернативну версію біблійського сюжету), а пфіфльтріги вразили його своєю працьовитістю. Ренсом виступає не просто спостерігачем, але й активним учасником усіх ритуалів, тобто він стає членом їхнього суспільства. На цьому етапі головний герой починає розуміти основи християнства, адже на прикладі суспільного устрою хросів він спостерігає за тим, як вони слідує Божому Заповітові. Для втілення цієї ідеї Льюїс звертається до філологічного аспекту, оскільки в мові хросів немає таких слів, як «поганий», «злий», «смерть», «вбивство», «насилля», «зрада», «війна», «гріх», «крадіжка», «неповага», а отже і в суспільстві не існує тотожних понять. Такі висновки підштовхують Ренсома до ідеї, що, порівняно з малакандрійцями, на Землі ніхто по-справжньому ще не пізнав християнства. Саме тому він вирішує прийняти місію просвітителя і повернутись на Землю, щоб урятувати людство від скоєння найбільшого гріха – втрати справжньої віри. Проте Льюїс вводить нове випробовування – страх перед смертю. Ельділи готують корабель для його подорожі додому, але вони не можуть постійно постачати на нього кисень. Після переосмислення значення свого життя, він зрозумів, що смерть – це не те, чого варто боятись. Він повірив у життя після смерті: «*Some moments of cold fear he had; but each time they were shorter and more quickly swallowed up in a sense of awe which made his personal fate seemed insignificant. He could not feel that they were an island of life journeying through an abyss of death. He felt opposite – that life was waiting outside the little iron egg-shell...if they were to perish they would perish by the “unbodying” of the space-ship and not by suffocation within it*» [9, с. 146]. Отже, Ренсом переборює і цей страх, після чого його перший етап паломництва завершується хрещенням небесною водою, тобто дощем.

У другому романі «Переландра» паломництво Ренсома продовжується, і наступним кроком головного героя стає зречення свого «я». Задля цього йому необхідно виконати нове завдання – не допустити гріхопадіння на Венері (Переландрі). Щодня Ренсом контролює Королеву (прототип Єви), не допускає до неї Диявола та повчає її християнської моралі. Проходження цього випробовування відбувається паралельно з утвердженням віри Ренсома, адже в нього виникають сумніви щодо справедливості Бога: «*Why did no miracle come? Or rather, why no miracle on the right side? For the presence of the Enemy was in itself a kind of Miracle. Had Hell a prerogative to work wonders? Why did Heaven work none? Not for the first time he found himself questioning Divine Justice. He could not understand why Maleldil should remain absent when the Enemy was there in person*» [10, с. 152]. Диявол спокушає його тричі, а Ренсом опирається, як і Ісус у пустелі: «*He taught himself to keep silent in the end: not that the torture of resisting his impulse to speak was less than the torture of*

response but because something with him rose up to combat the tormentor's assurance that he must yield in the end» [10, с. 152].

Як можна побачити, Льюїс поєднує два біблійних сюжети: спокусу Єви Змієм в Едемі та спокусу Ісуса Христа Дияволом у пустелі. За Біблією, в обох випадках Диявол вдається до різних тактик: у першому – це спокуса знаннями, у другому – голодом, гординою та вірою. У «Переландрі» відбувається фактично те ж саме, Уестон намагається зробити з Королеви справжню егоїстку, повчаючи її на свій лад: *«Ransom perceived that the affair of the robes and the mirror had been only superficially concerned with what is commonly called female vanity. The image of her beautiful body had been offered to her only as a means to awake the far more perilous image of her great soul. The external and, as it were, dramatic conception of the self was the enemy's true aim. He was making her mind a theatre in which that phantom self should hold the stage» [10, с. 152];* Ренсому він підкидає нові причини для сумнівів у вірі. Так Льюїс доводить ідею того, що найбільший гріх людства – це утвердження власного «Я». Згодом письменник розкриває своє розуміння поняття гріха у «Просто християнстві»: *«У той момент, коли проявляється ваше «Я», ймовірна можливість того, що ви захочете поставити це «Я» на перше місце – стати Богом. Це і є гріх Диявола і цим він заразив людський рід... Великий гріх – гординя, самовдоволення. Саме гординя зробила Диявола тим, ким він став... Гордість веде до всіх інших пороків: це абсолютно ворожий Богу стан духу... Гріх – коли людина захотіла зробити все по-своєму... Грішна людина – це бунтар, який має скласти зброю, щоб покаятись» [4, с. 141, 315].*

Лише після зречення від самого себе, позбувшись нерішучості, впертості та скептицизму, Ренсому вдається встояти перед спокусою. Він починає дослухатись до Голосу Божого і одержує перемогу над Дияволом, адже *«християнин – член містичного тіла, в якому послух – шлях до свободи, покірність – шлях до радості, єднання – шлях до віднайдення свого обличчя» [3, с. 227].* Якщо Ісус встояв перед Дияволом завдяки смиренню та молитвам, Льюїс зобразив Ренсома справжнім воїном Добра. Спочатку Ренсом впевнений у тому, що він вистоїть, отримавши перемогу в духовній битві: *«It stood to reason that a struggle with the Devil meant a spiritual struggle ... the notion of a physical combat was only fit for a savage» [10, с. 156].* Справжня битва його лякає, але він швидко змінює своє рішення: *«The habit of imaginative honesty was too deeply engrained in Ransom to let him toy for more than a second with the pretence that he feared bodily strife with the Un-man less than he feared anything else» [10, с. 155].* Саме тому Ренсом вступає у відкритий бій з Уестоном. Більше того, Льюїс змальовує двобій Ренсома та Уестона відповідно до Святого Писання, коли Бог проклинає Змія одразу після Гріха: *«Посію ворожнечу між тобою та між жінкою, між вашими дітьми та їхніми; він розтрощить твою голову, а ти вжалиш його у п'яту» [1, с. 356].* Ренсом розтрощив череп Уестону, а сам залишився з навіки кровоточивою п'ятою.

Отже, у другому романі відбувається формування Ренсома як Спасителя. Льюїс проводить чітку паралель між своїм героєм та Ісусом Христом. Ренсом подорожує без одягу, тобто входить у світ оголеним, задля того, щоб прийняти християнство та передати волю Божу. Потрапивши на планету, він бачить свою наполовину засмаглу шкіру, що символізує подвійну природу головного героя. У ніч перед битвою з Дияволом Ренсом молиться та страждає від сумнівів – так само, як Ісус у Гефсиманському саду перед арештом. Протагоніст повертається на Землю на десять років молодшим і в усипаній квітами труні. Він символічно помирає та воскресає, а потім стає немов святим для християнської спільноти у третьому романі «Ця мерзенна сила».

На цьому, фактично, й закінчується паломництво Ренсома. У третьому романі Льюїс зображує головного героя головою християнської спільноти, яка живе у пансіоні Св. Анни. Письменник навмисно обрав таку назву, адже під час подорожі Англією він побачив рештки храму Св. Анни, який був зруйнований під час війни. К. С. Льюїс зіткнувся з наслідками еволюціонізму та був неприємно вражений тим, до чого доводить прагнення людини панувати – до знехтування храмом Божим. Тому, як пам'ять про побачене, він вирішив залишити назву храму у своєму романі. Тобто, спільнота проживала не просто у будинку, але й у храмі. Ренсом зібрав навколо себе десять людей, а також ведмедя та птаха – отже, загалом їх 12, як і 12 апостолів Ісуса Христа. Окрім того, Льюїс проводить паралель із Чудесами Христовими, коли Ренсом вселяє віру в Джейн та вчить її нормам християнського шлюбу: *«No one has ever told you that obedience- humility-is an erotic necessity. You are*

putting equality just where it ought not to be. As to your coming here, that may admit of some doubt. For the present, I must -send you back. You can come out and see us. In the meantime, talk to your husband and I will talk to my authorities» [11, с. 96]. Отже, він практично зцілює її, як і Ісус зцілював людей лише вірою та молитвою.

Взагалі, Ренсом продовжує працювати над собою, спілкуючись із учасниками своєї спільноти. Він не просто повчає їх, але також у них і вчиться. Через проповіді Ренсом намагається донести ідею, якої Льюїс дотримувався все своє життя, – невпинної роботи над собою, оскільки, на думку К. С. Льюїса, такий спосіб вдосконалення відлякує нехристиян від віри, бо вони страшаються постійного саморозвитку, думаючи, що це призводить до повного аскетизму та відмови від будь-якого задоволення [3, с. 229]. Проте, за Біблією, «справжнє задоволення і справжня вітха в тому, щоб жити для інших та піклуватися про них». Власне, це і доводить Льюїс протягом усього третього роману.

У «Цій мерзенній силі» протагоніст виступає більше як батько, чи навіть цар, оскільки Джейн Стаддок порівнює його з царем Соломоном та королем Артуром, а всі інші члени спільноти називають його господарем, главою та Пендрагоном (король бритів). Ренсом повчає свою спільноту смиренню і терпінню та передає свої знання Джейн. Більш того, Льюїс проводить паралель із Ісусом Христом, адже протагоніст приймає страждання – він не хоче виліковувати свою рану від укусу Диявола, він хоче прожити з нею: «*God's glory, do you think you were dug out of the earth to give me a plaster for my heel ? We have drugs that could cheat the pain as well as your magic, if it were not my business to bear it to the end...*» [11, с. 195]. Ренсом навіть не відчуває болю, він прийняв її: «*...all this begins to feel like a dream. A happy dream, you understand: all of it, even the pain. I want to taste every drop»* [11, с. 267].

Таким чином, окрім прийняття та утвердження віри головним героєм, спостерігаються також і досить символічні зовнішні зміни протягом трилогії. Так, у романі «За межі мовчазної планети» Ренсом – сутулий чоловік у пошарпаному одязі, дуже схожий на паломника. Згодом, у другому романі протагоніст опиняється голим на Переландрі, що фактично символізує його готовність прийняти християнство та розпочати новий етап у своєму житті. У «Цій мерзенній силі» опис зовнішності Ренсома нагадує образ святого або короля: «*How could she have thought him young? Or old either ? It came over her that this face was of no age at all. She had, or so she had believed, disliked bearded faces except for old men. But that was because she had long since forgotten the imagined Arthur of her childhood -and the imagined Solomon too. Solomon . . . for the first time in many years the bright solar blend of king and lover and magician which hangs about that name stole back upon her mind. For the first time in all those years she tasted the word King itself with all its linked associations of battle, marriage, priesthood, mercy, and power»* [11, с. 92].

Отже, К. С. Льюїс поетапно зобразив становлення головного героя Ренсома, порівнюючи його з образом Месії. По-перше, письменник фактично описує сучасного Ісуса Христа на тлі альтернативних біблійних сюжетів. По-друге, Льюїс на прикладі Ренсома, доводить те, що у протистоянні Наука-Релігія, перемога все ж таки за Релігією, оскільки протагоніст пройшов шлях від науковця-агностика до християнина. На кожному з трьох етапів формування образу Месії, а саме паломництво, прийняття та становлення, письменник розкриває елементи християнського дискурсу, який, своєю чергою, формується навколо головного героя. Наприклад, інститут релігії та її представники – це пансіонат Св. Анни (храм) та християнська спільнота, яка зібралась завдяки Ренсому. Агенти релігії представлені протагоністом та його оточенням – малакандрійцями, переландрівськими Королем з Королевою, мешканцями пансіонату. Всі вони пов'язані однією релігійною системою – християнством. У «Космічній трилогії» Ренсом вдається до таких релігійних дій, як хрещення, молитва (на Переландрі), а також організоване ним богослужіння в пансіонаті. Оскільки майже всі елементи християнського дискурсу зосереджені навколо або виходять із образу Ренсома, ми можемо зробити висновок, що становлення образу Месії – це один із головних структуротворчих елементів християнського дискурсу «Космічної трилогії» К. С. Льюїса.

ЛІТЕРАТУРА

1. Библия. Книги Священного Писания Ветхого и Нового Завета. Канонические, в русском переводе с параллельными местами и словарем. — М. : Российское Библиейское общество, 2000. — 1312 с.
2. Бобырева Е. В. Религиозный дискурс: ценности, жанры, стратегии (на материале православного вероучения): дис. доктора филологических наук : 10.02.05 / Бобырева Екатерина Валерьевна. — Волгоград, 2007. — 465 с.
3. Льюис К. С. Просто христианство. Бог под судом / Клайв Стейплз Льюис. — М. : Гендальф, 1994. — 272 с.
4. Льюис К. С. Просто христианство / Клайв Стейплз Льюис. — М. : Фазенда. Дом надежды, 2009. — 320 с.
5. Хаецкая Е. Возможна ли христианская fantasy? К определению термина «сакральная фантастика» / Елена Хаецкая // Синие стрекозы Вавилона. — 2003. — С. 25 — 30.
6. Edwards B. L. C. S. Lewis. Life, Works, and Legacy: 4 Vol./ Bruce L. Edwards. — London: Praeger Publishers, 2007. — 1394 p.
7. Green R. L. C. S. Lewis: A Biography, Revised Edition / Roger Lancelyn Green, Walter Hooper. — London: Harvest book, 1994. — 320 p.
8. Harmon J. C. S. Lewis on the Problem of Pain / Jana Harmon // Knowing & Doing. — 2012. — № 12 — P. 1 — 4.
9. Lewis C. S. Out of the Silent Planet / Clive Staples Lewis. — New York: Macmillan Publishing Co., Inc., 1965. — 160 p.
10. Lewis C. S. Perelandra: A Novel / Clive Staples Lewis. — New York: Scribner, 2003. — 267 p.
11. Lewis C. S. That Hideous Strength: A Modern Fairy-Tale for Grown-Ups / Clive Staples Lewis. — New York: Scribner, 2003. — 248 p.
12. Lindsley A. C. S. Lewis on Absolutes / Art Lindsley // Knowing & Doing. — 2002. — № 4 — P. 1 — 4.
13. Mort J. Christian Fiction. A Guide to the Genre. / John Mort. — Greenwood Village: Libraries Unlimited, 2002. — 355 p.
14. Ryken Ph. C. S. Lewis the Evangelist / Philip G. Ryken // Knowing & Doing. — 2009. — № 9 — P. 1 — 9.
15. Schwartz S. C. S. Lewis on the Final Frontier: Science and the Supernatural in the Space Trilogy. / Sanford Schwartz. — Oxford: Oxford University Press, 2009. — 257 p.
16. The Mammoth Encyclopedia of Science Fiction / [ed. George Mann]. — London : Robinson, 2001. — 607 p.
17. Tishler N. M. Encyclopedia of Contemporary Christian Fiction. From C. S. Lewis to Left Behind. / Nancy M. Tishler. — California: ABC-CLIO, 2009. — 374 p.
18. Toporov B. Beyond Mere Christianity. C. S. Lewis and the Betrayal of Christianity. / Brandon Toporov. — Saudi Arabia: Riyadh, 2005. — 147 p.
19. Woodruff J. S. The Generous Heart and Life of C. S. Lewis / Joel S. Woodruff // Knowing & Doing. — 2004. — № 2 — P. 1 — 4.